

Szerkesztőség: KIRCHNER E.-féle
könyvnyomdai műintézet, Versecz

Előfizetési díj: egész évre
helyben 6 korona.

Glófizetési díj: egész évre
vidéken 7 korona.

Egyes szám ára 12 fillér

DÉLVIDÉK

Kiadó-hivatal: KIRCHNER E.-féle
könyvnyomdai műintézet, Versecz

Hirdetési díj per soronként
12 fillér. Nyiltérben egy
sor 20 fillér.

Hirdetések elfogadtatnak
minden hirdetési irodában.

Előbb: „DÉLVIDÉKI NEMZETOR“

A „VERSECZI MAGYAR KÖZMŰVELŐDÉSI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

BŐJT.

Itt a bűnbánat, a nagybőjt ideje. Szerdán hamut hintettünk fejünkre, bár nem volt alkalom az idejű farsangban a kicsapongásra, a világfelfordulás ugyanis elvette kedvünket. Az ágyudörgés, csatazaj volt a farsang, mely nem fokozta, hanem lelohasztotta a vidámságot. A vidámság, a jókedv már rég elköltözött körünkből, helyüket elfoglalta a bánat azokért, akik a lövészárkokban küzdenek az igazságért, hogy megmutassák az ádáz ellennek: aki az igazságjében küzd, azzal van az Isten.

A mostani bűnbánat ideje sem lehet más, mint nemesen érző szívünk fokozott tevékenysége azokért, akik mindenünkért kockára teszik éltüket.

De a bőjt sem lehet szigorúbb, mint eddigi éltünk. Arról már rég gondoskodtak az élelmiszerek uzsorások. Ők már jó régen szoktattak a bőjtölésre, ők már jó régen kényszerítették az önmegtadadásra, ők már jó régen adták asztalunkra a kis adagokat.

A közönség tehetetlen ezekkel szemben, ép úgy mint a hatóság, ez is, az is kénytelen a piocákat nem csak tűrni, hanem saját pénzével hízalni is.

Hazánk agrárius állam, hazánk volt Középeuropa éléstára, innen ment nyugatra a liszt, amelyből ott a jó foszlós kenyér sült; innen ment a nyugati szomszédjainkhoz a sok-sok zöldségféle, a gyümölcs; de mitőlünk szereztek be a szükségelt husnak, zsirnak is nagy részét. És mégis termelő és viszontelárusító telekürtöli a világot, hogy fogytán van minden. Fogytán van szerintük a buza, a liszt, a burgonya és egyéb zöldség, fogytán van a vágómarha. Hát ez alig hihető, nagyon sok magtárban, nagyon sok

padlásan akad még az örökövek alá való; nagyon sok veremben telel át krumpli, nagyon sok pincében található más főzni való, nagyon sok akóban, istállóban avagy ólban vigan kérődzik a vágómarha, avagy rőfög a disznó, nagyon sok udvarba kapirgál a csirke, koddodácsol a tyúk, gágog a liba. Es mégis a tapasztalat, amelyet piacon, üzletben szerzünk, olyan, mintha Isten tudja, mily nagy szükség volna, mily nagy hiány volna mindenben.

Hivatalosan is konstatálták, hogy még nincs szükség, még nem szenvedünk az élelmiszerekben hiányt, és ennek dacára horribilis árakat kérnek ép azért, a mi az élet fenntartáshoz a legszükségesebb, az enniválóért.

Drágaság uralkodik mindenben, oly enormis drágaság, hogy csodálatos. Oly drágaság a miket fogalmunk szerint, fokozni nem lehet, de a holnap arról győz meg, hogy a kapzsiság, pénzéhség még erre is képes. De megtörténik a csoda, hogy a tisztviselő, polgárember ezt az árt is megfizeti, mert senki sem akar éhen halni. Pedig már hónapok óta, de bőjtös a polgári konyha, de kicsinyek az adagok!

Ez ellen valamit tenni kell, ez ellen teljes energiával kell fellépni, ezt a piocát a társadalom testéről el kell távolítani, ha másként nem megy, radikális módon, erőszakkal kell az operációt végezni. A társadalom minden rétege szenvedett, szenvedjenek ők is. A háborus idő nem alkalom, nem mód arra, hogy némelyek kapzsisokodjanak a közönség rovására, nem ok arra, hogy némelyek tele tömjék zsebüket.

Ha ezen állapotok tovább tartanak, úgy összeroppan a középosztály, tönkre megy a

hivatalnok: — az adósság tengerébe sülyed. A jómodu és gazdag birja a tulkiadásokat, az iparos és kereskedőnek módjában van saját cikkei árát emelni és így a tulkiadásokra fedezetet előteremteni. De a hivatalnok, akivel szemben azonban a társadalom is követelődöz, nincs azon helyzetben, hogy munkájának nagyobb árt szabjon. Ő most is amikor 50—100 és 200% emelkedett minden, csak a szűkös fizetését huzza, mint a boldogabb időben. Ő a hónap elsején megkapja fizetését, vajjon ha a végére jut marad-e valamicske belőle, az más rubrikába tartozik, legtöbbször már a közepén fogytán van s utána még jobban kophat fel az álla, mert bizony nem szívesen hiteleznek a mai korban.

Pedig ez a középosztály volt az, mely lelkesedéssel áldozott a haza oltárára. Amikor dalos ajakkal, virággal diszitve mentek fiaink az ellenség elé, itthon hagyva családot, szomorkodó hitvest, éhező gyermeket, siró agg anyát, ennek könyörült meg legelőször az érző szíve saját szájától vonta el a falatot, csak hogy azok ne nyomorogjanak, akik támasz, akik kenyérkereső nélkül maradtak itthon. Amikor felhangzott a Pro Pátria, ennek ujjáról került le a gyűrű, ennek melléről tünt le az ékszer és egy vaskarika helyettesíti most. A vastreszorok nem nyitak meg, és ha meg is nyitak, bizony nem állott az adomány tartalmával arányban.

S ha ismét felhangzik a hívó szózat, segítetek! adjatok! megint ők lesznek az elsők akik segítenek, megint ők lesznek az elsők az adakozásban s azok akik csak most koptottak ollót a szelvény vágással szelvényen háttérben vonulnak, zsebetett kéz-

A délvidéki falusiak bizakodása.

Strigel F. József szegedi főreáliskolai tanár, a szegedi sajtó kiváló munkása a legutóbbi időben Torontál-, Bacs- és Temes megye legkülönbözőbb részeiben fordult meg és egész sereg értelmes közönséggel beszélgetett a háborus állapotokról. Tapasztalatait Strigel tanár a következőkben összegezi:

Milyen most a faluk bogarhátú házai között a hangulat, mit szólnak a háborúhoz, unják-e már, van-e miből élniük, kibírják-e új termésig? Oly kérdések, amelyek nagyrészt már csak azért is izgatnak bennünket, mivel mi magunk is első sorban a faluból élünk. Erintkeztem Nagyzsám, Szakálháza, Temesgyarmat, Ujarad községbeliekkel, tehát alsó, középső és felsőtemesiekkel, cenei, nagyszentmiklósi és rudolfsznadi emberekkel, vagyis Torontálmegye legkülönbözőbb részeiből valókkal, végül Regőce, Szépliget és Militicsből való bacskaikkal.

Ezektől mindtől megtudakoltam egyes dolgokat, amelyekre egyszerűen teljesen egyöntetű válaszokat nyertem. Érdeklődtem mindenekelőtt aziránt, tudják-e, mi a háboru oka? A válasz: A trónörököspar meggyilkoltatása. Azokról a nagy gazdasági rugókról, azokat az egyéni, ha úgy tetszik nemzeti érzelmeinket

mezsze fölülmuló külpolitikai érdekekről, amelyek valójában okai a háborúnak, még a legértelmesebbnek sincs sejtelme.

Masodik kérdésem az volt, milyen a hangulat a falusi nép körében?

A megegyező felelet erre vonatkozóan az, hogy az emberek nem türelmetlenkednek, nem elégedetlenkednek, nem jajveszékelnék és nem siránkoznak. Az itthonmaradtak megadással viselik sorsukat és általános az a vélemény, hogy ennek így kellett lennie és hogy egyszer, bármédig is tartson, tiszta helyzetet kell teremteni a szerbekkel, hogy aztán békességben elhessünk tőlük.

Más kérdés: Van-e elég gabonakészletük és általában elég élelmi cikkük az új termésig?

Erre is igazán megnyugtatóan hangzott az egyértelmű válasz.

A szépligeti: Amink van, abból el tudnánk tartani még három-négy akkora községet, mint a mienk.

A nagyzsámi: Van nekünk annyink, hogy még Angliának is juttathatnánk belőle, ha nem viselné magát olyan rosszul és nem fogná partját ezeknek a szerb bérenc királygyilkosoknak.

És egyáltalán mind arról biztosított, hogy a falvakban annyi a gabona- és lisztkészlet,

hogy még gondolatnak is nevetséges a kiéheztetés.

Érdeklődtem végül a legszegényebb nép, a napszamosok és itthagytott családtagjaiknak a sorsa iránt.

— A legtöbbjének, — kaptam fölvilágosítást, — még sohasem volt olyan jó dolga, mint most. Az asszonyok kapják magukért és gyermekeikért a hadiségélyt, ami akárhánynál többre megy, mint amennyit bekeidőben a férj keresett. Szükséget falun senki se szenved, sőt — mondta az egyik, aki szatócs — az asszonyok szépen törlesztgetik régebbi adósságaikat, akiknek pedig nem volt adóssága a háboru kitérése előtt, annak van készpénze, nyolcvan—száz korona is, amennyit azelőtt sohasem látott egy rakáson, ha csak nem — másnál. Az itthonmaradt férfinapszamosok annyit kereshetnek, amennyit csak akarnak. Terményeiket, állataikat olyan áron tudták értékesíteni, amilyen ár, nemhogy emberemlékezet óta nem volt, de talán még soha, amióta a világ áll.

Ugyanaz a kiskereskedő beszélt a következő érdekes apróságot:

Mindjárt a háboru kitérése idején siránkozva állított be a szomszéd asszonyom, egy összetöporodott vén asszony:

DÉLVIDÉK

2. oldal.

zel — nehogy onnét valami kikerüljön — nézik azok is, akik most oly busás haszonnal szipolyozzák ki ezt a középosztályt, amely így még jobban fokozza nyomorát.

Talán lesz ennek a kiuzsoráskodásnak egy jó oldala, talán okul közönségünk ezen és a takarékoság ösvényén fog továbbra is maradni, Sorscsapások, szűkös esztendők, rossz termés, állatvész nem tudták a magyarhoni lakosságnak a takarékoság erényét beoltani. Talán a világháború szülte uzsorások megfenyítésére a jövőben is kilészen küszöbölve a magyar konyhából a pazarlás és meggondolt takarékoság fog magának ott állandó otthont teremteni.

Sokan állítják, hogy a nyomor csak fokozódni fog, a szükség mindig nagyobb arányokat fog ölteni. Lehet, de ha megfogjuk a munka boldogabb végét nem, mindenki akár ur, akár pór, akár gyermek vagy felnőtt, asszony vagy férfi hozzájárulhat ahhoz hogy az éhínségnek gátat vessünk. Akad minden udvarban kicsiny hely, ahol eddig virág gyönyörködtette szemünket, azt meglehet munkálati kerüljön oda most, borsó, paszuly, saláta és mi más ha nem is hosszú időre, de néhány főzésre ez el láthatja konyhánkat. Ha mindnyájan aként cselekszünk, úgy az uzsorások által szült nagy böjt csak tavaszig tart, ha pedig jobb kedveljük a virágot, majd még nyáron is böjtölni fogunk.

UTCAKERESZTELÉS.

A mostani világháború sok mindent hozott napfényre, amiről eddig halvány sejtelmünk sem volt. Rámutatott például arra mily barbárok a magukat kulturáltaknak való angolok, franciák és belgák és fényes bizonyítékot szolgáltatott ami kiváló erénynek, amelyek a szövetségesek egymáshoz való hűségben nyilvánítanak.

Csak lapozzuk át a világháború kronikáit, minden lapja újabb és újabb tanúbizonyság úgy az erénynek, mint a gazdaságnak, mily lelket derít a két szövetséges hűsége, olyan lelket elborító az antant aljassága. Annak fegyvertényei oly dicők, emezeké oly undort keltő. A barbárnak ne-

vezett central hatalmak a háború borzalmában is az irgalmasság, a szeretet jelében küzdenek, míg az antant kifogyhatlan az embertelenségben.

A háború első napjától mind maig az egymásiránti hűség csak acélosodott, csak szilárdult. Az újabb hősiességek úgy hatnak a hűsége, mint a nedvesség a betonra: szilárdítja. A csatamezőn váltóvevő operál a német a magyarral, kölcsönösen csodálják egymás hősiességét; bátorítják egymást, ha az erők lankadnak: védik egymást, ha veszély fenyeget; segítik egymást, ha ellenséges fegyver megsebesítette; együtt örülnek, ha hősiesség elszántasággal az ellent megsebesítették; együtt sírják könnyeit, ha az elesett hőseket egy közös sírba hantolják.

Fiaink ott a vérmezőkön oly hű barátokra leltek, miért nem köthetők mi is meg a lelki barátságot, amelyet mindegyikünk ugyanis már a szívébe zárt? Mi akadályoz minket abban, hogy ezt lelkesedőnapfényre ne hozzuk? Hisz nagy időket élünk, nagy események történnek, amelyek az egész emberiség kedélyére hatással vannak. Heroikus idők ezek, amelyek emléket kell állítani.

Sok helyütt a közvélemény szíve már is emelt ily emléket, amely unokáinak is regélni fog a nagy, őszinte hűségről, mely egybe forrasztotta a nyolc színt, piros, fehér, fekete, piros-fehér-zöld és sárga-fekete, mely egybeforrasztotta a két hatalom vitézeinek szíve érzelmeit. Nem monumentális műemlék, nem érc és márvány, hanem egy utca neve ez. Berlin a német birodalom fő városáé a pálma, a berliniek keresztelték el egyik legszebb utcáját „Budapester Gasse“-nak. Követve eme igazán szép példát a mi metropolisunk a Váci körutat „Vilmos császár körút“-nak, egy másik utcáját meg Berlini utcának keresztelte.

Megcselekedte ezt sok vidéki város itt szomszédunkban Fehértemplom is. Mint megnyugvással értesülünk, városunk tanácsához szintén már érkezett beadvány, hogy két utcánk névváltozást kapjon: egyik legyen a szövetségi hűség a másik a kegyelet emléke, egyik kapja a Vilmos császár nevet, a másik Ferenc Ferdinánd trónörökösét.

A Kárpátokban.

— Aage Madelung cikke. —

Sátorajauhely, febr. 12.

Magyarország kárpáti kapuiért elkezdett és véres harcok folynak. A Galiciában összevont hatalmas orosz haderő kísérletet tesz, hogy áthatoljon a kárpáti szorosokon és völgyeken, miután a háború kezdete óta már három ízben nyomultak itt-ott előre kisebb seregekkel. Elérték Máramaroszigetét, állottak Nagyberezna mellett, közel Ungvárhoz, kirabolták Homonnát és megtekintették Bártlát, azonban azokban a harcokban, melyek már a múlté, csapataink kiverték őket az országból. Most azonban a Kárpátok egész vonalán harcol a két ellenfél a két front hosszú kilométereken fogat csikorgatva áll egymással szemben. Ahol az orosz medve valamely kárpáti völgybe bekukkant, ott szembetalálja magát az egyesült német, osztrák és magyar hadakkal, melyek nagy erővel vetik magukat a betolakodóra. Fegyverbarátságukról ezen a fronton a az ellenség szemeláttára is tanuságot tesznek.

A front mögött levő vidék szintén haditerület lett és elmúltak azok a paradicsomi idők, mikor az oroszok egyes betörésinél a népek gyönyörködhettek abban, hogy a miénk nőgyan verik be az orosz koponyákat. És ez jól van így, mert sokszor a jóbarát is árthat, ha tulsókat lát és többről ad híradást, mint a

Igen is, minden gondolkodás nélkül a névváltozást keresztül kell vinni. A város közönsége szívvel lélekkel mellette van.

Hanem ezen előterjesztést mi még kiégszíteni akarnók. Van városunkban számos utca, amelyeknek nevei nem méltók Délmagyarország második városához, nincs létjogosultságuk. Ha a jelenkorból akarunk lelkesedésünknek tápot szerezeni, annál is inkább tehetjük ezt ezer éves hazánk változatos történetéből. Mennyi nagy nemzeti hősiesség ontotta a vért édes hazánkért, mennyi nagy államférfiu áldozta teljes tudását a honunknak, mennyi nagy költőnk, írónk tette ismerté a magyart idegenben. Mind megérdemli, hogy az utókor hálásan őrizze meg emlékét, de nem csak az iskola tankönyveiben, hanem a közvéleményben is.

Városunk amugy is szegény történelmi emlékekben. Pótoljuk ezeket utca-utca-utca névvel és hódolattal említsük minivoltukat az utca-sarkokon egy-egy nagyobb tábla mint pl. a Hindenburg utcában: „Hindenburg az 1914—15 világháború hős német vezére“, avagy a Honvéd utcában: „Honvédeink hősi magatartásának emlékére“. Utcaink elnevezésénél nem a történelem lebegett szem előtt, hisz újjainkon számlálhatjuk elő a történelmi utca neveket, de annál több a lehetetlen név, melynek kimondásánál majd kibicsaklik a nyelvünk.

Miért nem lehetne városunkban Pannónia utca, Arpád, Szt. István, Szt. Gellért, Hunyadi János, Mátyás király, Kinizsi, Mohács. Mária Terézia, Gróf Széchenyi, Kossuth Lajos, Damjanics, Szabadság, Arany János, Vörösmarthy Mihály, Köcséy Ferenc, Liszt Ferenc, Munkácsy Mihály, Jókai Mór, Herczeg Ferenc, Honvéd, Agyas utca. Ezzel hódolunk nemzeti nagyjainknak.

Merjük hinni, hogy a nemesért buzduló városi tanácsunk fontolóra veszi szerény nézetünket és a már beadott indítványt a felhozottakkal kibővíti és előterjesztésünket a megvalósulás stadiumába viszi.

Ezen tettünkkel önönmagunkat tiszteljük meg és városunknak modernebb külsőt kölcsönözzünk. Kíváncsian várjuk a városi indítványt és a városi közgyűlés határozatát — dj.

— Jaj, mi lesz velünk, mi lesz velünk? Elvitték a kenyérkeresőnket, a vömet. Szegény, majd ott pusztul, mi meg addig is éhen vesztünk, vagy nyakunkba akasztadjuk a kol-dustarisnyát.

— Na, ne sirjon már szomszédasszony, biztattam. Nem fog senkiscem éhenveszni gondoskodik az itthonmaradottakról az állam.

— Hogy az állam? — kérdi csodálkozva.

— Az az. Az állam, világosítottam föl. Mindegyik kap naponként 70 fillért. A gyerekek ennek a felét. De lakbért is kapnak.

— Hetven fillért mindegyikünk. És én is, mint anyós?

— Maga is, mivelhogy veje tartotta el hadbavonulás előtt.

— Hát akkor, szólt a vén asszony egészen felélénkülve, én, a leányom, a három gyerekek öt, összesen három korona ötven fillér. Igazán annyit kapnánk?

— Annyit, szomszédasszony, — hagyta jóvá.

— Hisz akkor többet kapunk, mint a mennyit a vöm keresett. S aztán mit gondol, kíváncsiskodott, meddig tart el ez a háború?

— Azt a jó Isten tudja! Eltarthat az két-három esztendeig is.

— Igazán?! — kiáltott fel ördömpeső hangon. Csak tartson is. Csak tartson minél tovább!

mennyiről szabad. A haditudósító, akiben tetsjesen megbiznak, keskeny ösvényen halad és, hajszálnyira kell vigyaznia minden lépésére mielőtt azt megteszi. Hiszen mindnyájan egy igaz ugynek a szolgálatában vagyunk, a hadsereg a harcmezőn, a polgárság odahaza és a haditudósító, aki a kettő között áll s az első cselekedeteiről az utóbbinak beszámol. De hogy a német birodalmi csapatok, a kiknek katonái sok győzelmes csata-jelképpen a mellükön hordják a vaskeresztet, a Kárpátok között új diadalokat aratnak. És hogy a szőke, horihorgas, ragyogó csizmájú, ontudatosan néző harcosokat Magyarországon mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták — az tagadhatatlan és azt magam láttam. De ha csak ezer ember jött volna belőlük, azok fogadása is éppen olyan lelkes lett volna és a benyomas, melyet megjelenésük a magyarok lelkére gyakorolt, ugyanaz lett volna. Mert a német katonák érkezésére a magyarok mind azt mondták:

— A német császár rank gondol, Németország megmutatja, hogy igazi jó szövetségesünk. Magyarország nyugodt lehet.

Bukovinától egészen Duklán tulig Magyarország egyetlen fegyverben álló front. A nagy csata mindenütt zugó tengerként hullámzik. Két hatalmas ár tör itt egymás ellen. A szövetséges csapatok délen elcsopik az ellenséget Laborctól Duklaig bőszen berzengedik az orosz és itt fejt ki minden erejét, hogy megboszulja

NAPIHIREK

Hősök csarnoka.*)

A dicsőség mezején sűrűn terem a hirvirág. A bokrétaik szárait, ezreit belőle kötni. Vegyünk e dús virágmezőből csak néhány szálat, fonjuk össze őket koszoruba, mely bátor hőseink homlokát övezze.

Csapó Béla (unokaöccse a nyugalmazott főbíráknak Csapó Gézáknak) a 8-ik honvédegyalozred főhadnagya.

Przemysl körül nagyon vérzenek az oroszok és talán ott támadt bennünk először az a gondolat, hogy a háborút nagyon könnyelműen és meggondolatlanul idézték fel. A vár hős védelmében a magyar honvédek kivették a részüket és egyes honvédformációk a legekiszpóntalabb helyeken állottak és vitézül vették ki mindenkor a részüket az oroszok kétségbeesett ostromainak visszaverésében.

Nagyon higgadt és meggondoltan cselekvő vezető kell ahhoz, hogy idejekorán észrevegye, melyik ponton kezd az orosz tüzelés tulveszélyessé lenni s onnan a legénységet egy szomszédos helyre vezényelje, de olyan óvatosan, hogy az ellenség észre se vegye, hogy az a pont, melyre ádázul folytatja gyilkos tüzelését, már régen üres és így tulajdonképpen minden lövöldözés csak tölténypocsékolás. Ilyen mestere volt a legénység kimelésének és a kemény ellenállásnak Csapó Béla 8-ik honvédezredbeli főhadnagya, akit a negyedik magyar népfelkelő ezredhez osztottak be. Mindig pontosan tudta, hogy az oroszok melyik pontra fordítanak nagy figyelmet, mert éjjel-nappal mindig bejárta a különböző helyeket. Mindig egymagában járt a leghevesebb golyózáporban és csudás módon sohasem sérült meg. Megfigyelései alapján tette meg intézkedéseit. Igen gyakran történt meg, hogy egy másik boltozathoz éppen akkor csapott le az ellenséges gránát, mikor a honvédek abból kivonultak, holt, ha a kivonulás nem történik meg, az összeomló falak mindenkit maguk alá temettek volna. Ez a mindenkor egyforma nyugalom és meggondoltság sohasem hagyta el ezt a vasból való fiatalembert és az októberi napok nagy veszélzeiben szinte veszteség nélkül sikerült neki megtartani összes embereit.

Megfigyeléseivel valóságos rekordot ért el azzal, amit ember általában veghez vinni képes. Egy ízben öt napon keresztül megszakítás nélkül végezte nehéz megfigyeléseit a gránátok folytonos zuhataga között, melyik némelyike olykor csak pár lépényire tőle robbant szét.

a bukovinai visszaharcolást. Új és érintetlen orosz csapatokat tolnak itt előre hetes rajvonalakban, melyek viharként zúgnak előre, amíg nehéz ütegeink és gépfegyvereink azokat örökre meg nem állítják. Ugy látjuk, hogy az oroszok némileg összeszedték magukat és felrészletlenül törnek ellenünk, azonban hiányzanak náluk a nehéz ágyúk, melyek nélkül a gyalogság, bár legyen csapatainak száma mérhetetlen is, teljesen kudarccal dolgozhat csak, habár olykor vannak is pillanatnyi eredménye.

Laborc körül ismételtén voltak ádáz tuskák és a súlyosan megpróbált határváros több ízben került más és más gazda kezére. Egy alkalommal az oroszok hatalmas tulerővel éjfélkor rohantak a városba, hogy ott pusztán kézzel megfojtsák a mi csapatainkat. Azonban az oroszok alaposan csalódtak, ha azt hitték, hogy katonáinkat almukban lephetik meg. A honvédek, bosnyákok és horvátok ébren varták őket és úgy védekeztek ellenük, mint a vadkanok és a farkasok. Valamivel odébb ugyanígy küzdöttek a honvédegyalozred s hasonló munkában voltak a hetes Vilmos-huszárok is. Ha ellenségeink vagy mások azt hiszik, hogy az osztrák és magyar hadsereggel tréfalni lehet: az nagyot csalódik. Ezek alaposan megállják a helyüket és szorosán tartják az ellenséget.

Az egész front mögött és az országban mindenütt nagyobb a nyugalom és a bizalom, mint valaha.

* Ezen rovatot állandósítani akarjuk, igen kérnők t. c. olvasóinkat, ha valamely ismerős hőstettét megtudják, azt lennének kegyesek velünk tudatni, hogy közüldömásra hozhassuk. Szerkesztőség.

Bátorságának jutalmazásául a bronz katonai érdmet kapta az érdemkereszt szalagján.

Honvéd ágyusezredünk vitézségéről is már többször adtunk hírt, most alkalmunk van egyik tagjának kitüntetéséről megemlékezni. Marthé N. egyéves önkéntes zászlós az első osztályú vitézségi érdmet kapta az ellenséggel szemben tanúsított bátor viselkedéseért.

Inspiciálás. Ágyusezredünk ujoncainak kiképzését péntek és szombaton inspicálta Kárász altábornagy. A lelkes csapat kiképzéséről elismerőleg nyilatkozott. — Kedden Breit dandárparancsnok Dr. Czékus főtörzsorvossal a Vörös Kereszt Hadikórházát látogatta meg, mindketten a tapasztaltak felett megelégedésüket fejezték ki.

Halálozás. A kérelhetetlen halál egy fiatal leányt ragadott el szüleitől. Hosszas betegkedés után Breitenhoffer Hedwig eltévedt tavaszán, 19 éves korban jobb létre szenderült. A korán elhunyt leányt általános részvét kísérte csütörtökön d. u. az örök nyugvó helyére. Adás poraira.

Háborus előadások. A V. M. I. Ö. E. legutolsó háborus előadását Dorner János, a helybeli községi elemi iskola sokoldalú tanítója tartotta a háború közgazdasági vonatkozásairól. A különösen szép számmal megjelent publikum elvezetett hallgatta az egy órás előadást, amely a háború közgazdasági hatásait és az ebből ránk háruló kötelezettségeket magyarázta választékos stílusban. Az előadás különösen praktikus voltával és közvetlenségével tűnt ki, mindvégig lekötvén a hallgatóság érdeklődését. Még a következő előadások vannak hátra:

Február 25. Háború és közegészségügy. Dr. Zappé Ede.

Március 4. Tömeglélektan. Hlubovizky K.

Március 11. A háború hatásai, Pongrácz A. **Mohamedán temetés.** Rövid időn belül most már a második mohamedán gazdagítja a köztemető cse des lakóit. Kedden d. u. kísérték nyugvó helyére a boszniai 1. sz. gyalozred gyalogosát Haszan Kokicsot. A gyászszertartást Hadzszikatovics S. Mail török minár vezette. Sok kíváncsi nézője akad az itt szokatlan gyászszertartásnak.

164|915 sz.

Hirdetmény.

A város tulajdonát képező szántó földek a következő napokon és sorrendben a helyszínen tartandó árverésen tavaszi vetés célra a legtöbb ígérőnek készpénz fizetés mellett haszonbérbe adatnak

u. m. f. é. február hó 19-én pénteken d. e. 8 órakor a kisréti VIII. terv. sz. 138 hold

20-án szombaton d. e. 8 órakor a nagyréti XV. terv. sz. 345 hold

22-én hétfőn d. e. 8 órakor a nagyréti XIV. terv. sz. 329 hold

23-án kedden d. e. 8 órakor a közvágóhid

melletti zöldségkertetek 22 hold

24-én szerdán d. u. 3 órakor a kórháztelek a (temeszkutasi út mellett) 8 hold 1175 □-al.

Versecz, 1915. február hó 15-én.

Weiterschan, vár. tisztartó.

2266|915 sz.

A m. kir. ministeriumnak 553|915 M. E. számu rendelete a buzáért követelhető legmagasabb árra vonatkozó egyes rendelkezések módosításáról.

A m. kir. ministerium az 1914: L. t. c. 1 §-a alapján 8682|914 M. E. sz. alatt kiadott rendelete módosításul a következőket rendeli:

1 §. A buza tekintetében a 8682|914 M. E. számu rendelet 1 §-a akként módosul, hogy az annak értelmében 76 kg-os súlyminőség alapján hatóságilag megállapított legmagasabb ár a jelen rendelet életbelépte napjától kezdve 2 száz-nál nem több idegen keveréket tartalmazó, hektoliterenként 73 kg.-os súlyminőségű, egészséges buzára vonatkozik.

Amennyiben a buza hektoliterjének sulya 2 száz-nál nem több idegen keverék mellett 73 kg.-nál nagyobb a megállapított legmagasabb ár a hektoliter sulykülönbözethez minden teljes kilogrammja után, de legfeljebb 3 kg. sulykülönbözettel, husz fillérrel emelkedik. Amennyiben a buza hektoliterjének a sulya 2 száz-nál nem több idegen keverék mellett 73 kg.-nál kisebb és pedig 73—70 kg., a megállapított legmagasabb ár — a hektolitersulykülönbözethez való tekintet nélkül — 60 fillérrel csökken.

Ha a buza 2 száz-nál több idegen keveréket tartalmaz, a keverékek minden megkezdett 2—2 százaléktöbblete után a megállapított legmagasabb árból 100 kg.-ként 40 fillért le kell vonni.

E rendelet életbeléptének napjától kezdve a liszt legmagasabb árának kiszámításánál is a 73 kg.-os a súlyminőségű, 2 száz-nál nem több idegen keveréket tartalmazó buzának mértékmázasánként megállapított legmagasabb árát kell alapul venni.

2 §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe és ezzel a nappal a 8682|1914 M. E. számu rendelet 3 §-ának 1 bekezdése hatályát veszti.

A jelen rendelet hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed.

Budapest, 1915 február hó 8 án.

Gróf Tisza István s. k. m. kir. miniszterelnök.

A m. kir. ministeriumnak 412|1915 M. E. számu rendelete, a buza és a rozs őrlésének szabályozásáról a vámörlömalomok tekintetében.

A m. kir. ministerium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott 1912: LXIII t.-cikket és a hadiszolgáltatásokról szóló 1912: LXVIII t.-cikket kiegészítő 1914: L. t. c. 4 §-ában nyert felhatalmazás alapján a vámörlö malomok tekintetében a buza és rozs őrlését a következőkben szabalyozza.

1 §. Aki buzát vagy rozst oly malomba visz őrlés végett, mely lisztet vagy egyéb őrleményt bérért vagy az őrlés végett behozott gabonánem bizonyos hányadaért kizárólag az őröltetből felül k házi szükségletére állít elő, és lisztet vagy egyéb őrleményt eladásra vagy a behozott gabonánemével való kicsereles céljára (csuvarozásra) egyáltalában nem őröl (vámörlömalom) köteles az őröltetésre vitt buzán vagy rozson felül egyidejűleg legalább ugyanannyi árpát vagy tengerit vagy e kétféle gabonáneműt együtt őrlés végett magával hozni.

Ehhez képest az előbbi bekezdésben említett vámörlö malomvállalatok ezentúl a felektől buzát vagy rozst őrlésre csak úgy vállalhatnak el, ha a fél egyidejűleg az előbbi bekezdésnek megfelelő mennyiségű árpát vagy tengerit hoz magával.

2 §. A vámörlö malomvállalat az ily módon őröltetésre hozott buzából és rozsból a fél részére ennek kívánságához képest a korpán felül legfeljebb 15 száz. finomabb buza vagy rozslisztet kivonhat, a többi buza és rozslisztet keverék nélkül, de csak az egyidejűleg őrlésre hozott árpából vagy tengeriből nyert liszttel együtt szolgáltatathatja át az őröltet felnek.

3 §. A jelen rendelet rendelkezései megfelelően azokra az őrlésekre is irányadók, amelyeket akár a vámörlö malomvállalat tulajdonosa vagy birtokosa, akár bármely olyan harmadik személy, akinek a tulajdonos vagy a birtokos a malmot őrlés végett átengedte, saját házi szükségletének céljára végez.

4 §. Az őröltet fel, valamint a vámörlö malomvállalat tulajdonosa vagy birtokosa vagy használója aki e rendelet rendelkezését megszegi, kihágást követ el és az 1914: L. t. c. 9 §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

5 §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe és hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed. Horvát-Szlavonországokban ezt a rendeletet, amennyiben végrehajtása az ottani önkormányzat körébe tartozik a bán hajtja végre.

Budapest, 1915 évi január 27-én.

Gróf Tisza István m. kir. miniszterelnök.

Magyar gépirónó

állást keres

Cim a kiadóhivatalban.

1723 szám tan. 1915.

Hirdetmény.

As 1886 évi XXI. t. c. 7 és 8 szakasza alapján ezennel közhírré tétetik, hogy a városi törvényhatósági bizottságnak f. é. január hó 30-án 18 jkvi 955 ikt. 1915 sz. alatt a vadá-

szati jognak 12 évre vagyis 1916 évi július hó 1 től 1928 évi június hó 30-ig leendő bérbeadás tárgyában hozott határozata f. évi február hó 15-től kezdve 15 napon át Held Gusztáv vár. tanácsnok irodájában a hivatalos órák alatt közszemlére ki lesz téve.

Versecz, 1915 évi február hó 11-én.

Dr. Rezuha, kir. tan. polgármester.

1814/H. M. eln. 18.—1915 szám.

Bevonulási póthírdetmény.

A népfölkelésre kötelezetteknek az 1886. évi XX. t. c. alapján történt általános behívása folytán azok az

1878., 1879., 1880., 1881. és 1882. évben született népfölkelésre kötelezett magyar állampolgárok,

kik az 1914. évi november 16-tól december 31-ig terjedő időben megtartott népfölkelési bemutató szemlén vagy a későbbi utóbemutató szemlén népfölkelési fegyveres szolgáltra alkalmasnak találtak az 1915. évi január havában 400/jeln. 18. szám alatt kiadott bevonulási hírdetmény rendelkezéseitől eltérőleg nem 1915. évi március 1-én, hanem

1915. évi március hó 15-én

— a mennyiben névszerint felmentve nincsenek — a népfölkelési igazolványi lapon feltüntetett m. kir. honvéd kiegészítő illetőleg cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokság székhelyére népfölkelési tényleges szolgáltra bevonulni tartoznak.

A fent megjelölt évfolyamokhoz tartozó és a szatmár-németi-i, besztercebányai, kassai és egri m. kir. honvéd kiegészítő parancsnokság területén tartott bemutató szemle alkalmával alkalmasnak osztályozott azon népfölkelésre kötelezettek, kik népfölkelési igazolványi lappal el nem láttattak, születési évfolyamukhoz képest a fent megjelölt időben a tartózkodási hely honvéd kiegészítő parancsnokságához vonulnak be.

Azon népfölkelésre kötelezettek, kik az iglói, munkácsi, ungvári és máramaroszi m. kir. honvéd kiegészítő parancsnokság területéről népfölkelési tényleges szolgáltra még idő előtt behívottak, de később „bizonytalan időre” szabadságot kaptak, abban az esetben, ha időelőtti behívó jeggyel népfölkelési fegyveres szolgáltra be nem hívatnak, szintén a fent említett időpontban tartoznak bevonulni.

A bevonulók bevonulásuk alkalmával lehetőleg meleg takarót, meleg alsó és felső ruhát, meleg harisnyát, hősapkát, meleg keztyűt, kötött ujjas mellényt, téli kabátot, erős lábbelit és hűti zsákot, de mindenesetre evőeszközt, evőcsészét és 2 napi élelmet hozzanak magukkal.

A bevonulás alkalmával a népfölkelési igazolványi lap birtokosa a vasutakon harmadik (gőzhajó második) osztályon ingyen utazik; ez a népfölkelési igazolványi lap azonban a vasúti-, gőzhajó-állomáson jóval a vonat vagy hajó elindulása előtt az állomás jegypénztáránál lebélyegzendő.

Azon alkalmasnak talált népfölkelésre kötelezettek, kik részére népfölkelési igazolványi lap nem állított ki, a községi előjárás ingyenes vasúti utazásra jogosító igazoló jeggyel látja el. (Védőörvény ut. III. rész 29. §.)

Azon behívott népfölkelésre kötelezett, a ki a kitűzött határidőre és helyre be nem vonul, karhatalommal vezetettik elő a katonai behívás iránt tanúsított engedtlenség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t. c. 4. §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetetik.

A m. kir. honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe önként belépni óhajtó népfölkelésre kötelezett a tényleges szolgáltra történt bemutatása után csak azon csapattesthez kérheti felvételt, a hová mint népfölkelésre kötelezett beosztását nyerte.

Kelt 1915. évi február havában.

Másolat.

Kereskedelemügyi m. kir. minister.
7677. szám. — VI. E. 1915.

Valamennyi másodfoku iparhatóságnak.

A m. kir. honvédelmi minister urnak folyó évi február hó 6-án kelt 1597/eln. 20/b.

1915. számú rendelete kapcsán az elsőfoku iparhatóságokkal való azonnali közlés és a legszélesebb körben való közhírré tétel végett is, a következőkről értesitem:

Az idézett rendelettel a honvédelmi minister ur által hadi célokra igénybe vett anyagkészletből a következő mennyiségek további feldolgozása, illetve eladása nem korlátoztatik:

1. a saját üzemben való további feldolgozás céljára:

- ólomból és vörösfémből 25 százalék;
- sárgarézből, amelynek vörösréz tartalma 50 százaléknál kevesebb 25 százalék;
- ónból és öntözetekből 60 százaléknál nagyobb ontartalommal 15 százalék;
- öntözetekből 60 százalék és ennél kevesebb ontartalommal 25 százalék.

Szerszám acél gyártásához:

- chromból és ferrochromból 25 százalék;
- wolfram és ferrowolframból 20 százalék;
- molybdán és ferromolybdánból 200%;
- eladásra:

- ólomból és vörösfémből 15 százalék;
- sárgarézből, amelynek vörösréz tartalma 58 százaléknál kevesebb 15 százalék;
- ónból és öntözetekből 60 százaléknál nagyobb ontartalommal 10 százalék;
- öntözetekből 50 százalék és ennél kevesebb ontartalommal 15 százalék;

3. A fenti 1—2 pontok értelmében feldolgozott, illetve eladott mennyiségek összege az 1. pontban meghatározott mennyiségnél nagyobb nem lehet.

4. Érc, kohófeltermékek, ócskaanyagok, ipari hulladékok, egyéb hulladékok és hamuk birtokosai ezeket akár saját, akár idegen, de hazai üzemben nyers fémme feldolgozhatják, illetve feldolgoztathatják, a kereskedelemügyi m. kir. minister engedélye nélkül azonban ezen fémeket el nem idegeníthetik.

5. a vasat és acélt gyártó üzemek birtokosainak a birtokukban levő alumíniumból vas és acél gyártására az 1915. évi április hó végéig terjedő szükségletnek megfelelő mennyisége.

6. az igénybe vett fémek és ötvözetekből, valamint ócska anyagokból és hulladékokból azon mennyiségek, melyek a saját vagy idegen üzemek fentartása érdekében elkerülhetetlen javításokhoz szükségesek és más anyagok által nem pótolhatók, de akkor is csak azon feltétel alatt, hogy az ezen kijavításokból származó és a saját üzemben tovább fel nem használható ócskaanyagok — amennyiben ezeknek súlya legalább is 20 kg — a katonai hatóságnak rendelkezésére bocsáttatnak.

Ugyanezen feltételek mellett az ugyanilyen célra szükséges anyagok eladása sincsen korlátozva.

Amennyiben a fentiekben meghatározott mennyiségek kisebbek mint a m. kir. ministeriumnak folyó évi február hó 6-án kelt 504/1915 M. E. számú rendelete 1 §-ában a bejelentési kötelezettség alul mentesítették, úgy a rendelkezésre bocsátott mennyiségek ezen határig kiegészítetnek.

A fentiek a m. kir. honvédelmi minister ur f. é. február hó 6-án kelt 1597—eln. 20/b 1915. sz. rendelete 5. §-ában közzétett kérvényezési jogát nem érintik.

Budapest, 1915. február hó 6-án.

Harkány s. k. — Másolat hitelül:

Hauser Ernő,
vár. irodaigazgató helyett.

Másolat.

Magyar királyi honvédelmi minister.

1597. szám. — eln. 20/b. 1915.

Valamennyi magyarországi vármegyei és város törvényhatóság közönségének.

Székhelyeiken.

Budapest, 1915. évi február hó 6-án.

A hadiszolgáltatásokról szóló 1912 LXVIII. t. c. 24. és 27. §-a alapján a következőket rendelem:

1. §. Az alumíniumból, antimonból, ólomból, chrom- és ferrochromból, vörös- és sárgarézből, molybdán- és ferromolybdánból, nikkel- és ferranikkelből, vörösfémből, vanádium- és ferravanádiumból, wolfram- és ferrowolframból, ón- és öntözetekből a magyar szent korona országában 1915. évi február 7. napján a kohóból nyert nyersfém alakjában meglévő, tehát

további feldolgozás által ettől eltérő alakba még nem hozott anyagoknak mindazon kész-

A birtokosnak, amennyiben a készletet feldolgozás vagy elidegenítés céljára tartotta raktáron, a bejelentés napjától a tényleges átvétel időpontjáig minden teljes hónapra az átvételi ár 1/2%-ának megfelelő térítés jár. E y hónapnál rövidebb idő számításon kívül marad.

3. §. Az igénybevett, de a szakértői megvizsgálás alkalmával hadi célokra alkalmasnak nem talált készletért a birtokosnak, amennyiben a készletet feldolgozás vagy elidegenítés céljára tartotta raktáron, a bejelentés napjától addig az időpontig, a melyben a készlet szabad rendelkezésére bocsáttatik, minden napra nem terjed ki azokra a készletekre sem, amelyek az állam, különösen az állami művek, a m. kir. államvasutak, a posta- és táviratigazgatás birtokában vagy a hadműveletek terén levő valamely más vasut birtokában vannak.

2. §. Az igénybe vett és a szakértői megvizsgálás alkalmával hadi célokra alkalmasnak talált készletek a katonai igazgatás részére a megállapítandó térítés ellenében végleg át fognak vétetni.

A birtokos azokat a katonai igazgatás részére való tényleges átvételük időpontjáig megőrizni köteles.

vettetek jelentem ki. Ezeket a készleteket, akár megtörtént bejelentésük, akár nem, a birtokos 1915. évi február hó 7. napjától kezdve a kereskedelemügyi minister engedélye nélkül el nem idegenítheti és fel nem dolgozhatja és azokkal az említett engedély nélkül más módon sem rendelkezik.

Az előbbi bekezdésben meghatározott igénybevétel nem terjed ki azokra a készletekre, a melyek a katonai igazgatás megbízásának teljesítése végett feltétlenül szükségesek, valamint leteitugyszintén a felsorolt fémekből és ötvözetekből a jelzett területen és napon érc, kohófeltermék, ócskaanyag, ipari hulladék, egyéb hulladék és hamu alakjában meglévő mindazokat a készleteket, a melyeket a m. kir. ministerium 504/1915. M. E. számú rendelete értelmében legkésőbb 1915. évi február hó 18. napjáig bezárólag be kell jelenteni, az alábbi rendelkezések értelmében hadicélokra igénybejár térítés, amely a megállapítandó becserkék évi 90%-ának alapul vételével számítandó ki.

4. §. Ha a készletet a bejelentés napjától számított három hónapon belül végleg át nem veszik, (2. §. 1. bekezdése) a birtokos a készlettel szabadon rendelkezhetik. Ebben az esetben annak a birtokosnak, a ki a készletet feldolgozás vagy elidegenítés céljára tartotta raktáron, erre a három hónapra a 3. §-ban meghatározott térítés jár.

5. §. Az igénybevett készletet a birtokos kérelmére a kereskedelemügyi minister engedélyesen vagy részben a birtokos szabad rendelkezésére visszabocsáthatja.

Ez a kérelem a készletnek bejelentésével egyidejűleg vagy utóbb is előterjeszhető.

A készlet azon része után, amely a birtokos szabad rendelkezésére visszabocsáttatott, semmiféle térítés nem jár.

6. §. A ki az igénybevett készletet vagy annak egy részét a jelen redelet ellenére elidegeníti vagy feldolgozza, vagy pedig azzal a jelen redelet ellenére más módon rendelkezik, ugyszintén az is, aki a készletnek szabad rendelkezésére visszabocsátása végett valótlan adatokat terjeszt elő, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és az 1914: L. t. c. 17. § a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak mint rendőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint hivott hatóságok járnak el.

7. §. Ez a redelet a kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországra is kiterjed. A minister helyett: Karatson s. k., államtitkár.

Másolat hitelül:

Hauser
vár. irodaigazgató h.